

ХРИСТО ХРИСТОВ КЪШЛАТА

chitanka.info

Клоните, натежали от снега, сякаш в някакъв техен си сговор взаимно си търсеха помощ. Всеки облегнат на друг и така — почти до земята. Бяла и смълчана беше гората. Слънцето, килнато, гледаше важно встрани, дали е всичко в порядък.

А снегът, макар и подранил, тъй се беше нашироко излегал, че ама сякаш да си ходи не смяташе нивга.

Внуците на бай Ангел бавно вървяха нагоре. Трудно им беше, че краката до колената потъваха, но нямаше как. Храна и тютюн носеха към къшлата горе.

А тя на Каракулас^[1] пусто чак беше и там дядо им със стадото си прекарваше дните. Отдавна от овчарлъка се беше откъснал. Продаде ги, че остави си триста брави, кадар един овчар кат услови^[2], за него да има, а и те за вълна, масло за мляко, месо, пари да не дават странично.

Ала тъй се случи тази година, че овчар не можа да услови. Явиха се двама, до трима даже дойдоха, но първият без свои овце дошъл бе — овчерин да бъде. Вторият със сто и нагоре брави^[3], негови собствени, беше. А янлъш^[4] е тая работа. Цялата му плата за неговите сто брави само щеше да ходи. Ни бай Ангел, ни овчарят сметка от туй щяха да видят^[5]. Че даже няма да стигнат.

Трети, дойде с двадесет брави овце негови собствени беше, но пусто разсурнат^[6], не му хвана окото.

„Истинският овчар трябва да е кабадаи^[7]“ — тъй думаше бай Ангел. „Да е облечен като кехая и да е с пушка и пицоли кат’ панта. Не е ли сербез^[8] — ’къв овчарин ще бъде.“

А бай Ангел от карачерче овчарлъка беше започнал, че после малешина^[9]... пет години минаха докат’ овчарин да стане. С две шилета, дето първата му плата бяха, стадото започна, та до хиляда брави ги докара. Ала човек не може цял живот овчерин все да бъде. Още докат’ с овцете беше глави се, че се ожени кат’ слезе долу в селото.

И тъй завървяха годините. Челяд навъди и внуци, а ето сега пак при овцете зима дошъл бе да кара.

Тоя сняг така без време се струпа и голяма беда стори, та три недели прескочиха, и дядо им сигур гладуваше вече. А и пустия тютюн, дето тъй все не може без него...

И други години храна все те носеха към къшлата горе, ала кат' са условени овчари, не им придиряха много. Щот' плаща дядо им хака^[10] и храна няква кат' праца не им найдваха много кусура.

Но сега той кат' горе качи се, когато и да ги видеше да се задават, отдалеч още през дола ще викне:

„Тютюна, тютюна носите ли, хаирсъзи^[11] такива?“

Веднъж го бяха пропуснали в торбата да сложат, голяма кавга тогава настана.

„Абе, хаирсъзи проклети, колко пъти да ви казвам. Аз без хляб мога и месец да карам, тютюнът за мене е важен!“

Знаеха вече урока. Друго сложат не сложат, тютюнът е важен. Той винаги трябва в торбата да бъде.

Слънцето както килнато на една страна беше, избиколи и — аха — пред тях току се изправи, когато приближиха бърчината. А тя направо закри го.

Толку високо въздигната беше.

Бай Ангел, застанал отгоре, още щом ги съзря отдалеч се провикна:

— Айде бре, хаирсъзи. Хляб носите ли, гладен умрях да ви чакам.

— Тютюн ли? Носим, носим. Тук е в торбата.

Сенко добре беше чул, че за хляба питаше дядо му, но смигна на Митко да не разваля майтапа.

— Не тютюн, бре, харсъзи, за хляба питам, хляба дали сте вземали.

— Взехме бе, дядооо — извика пак Сенко. — Една кесия ти носим, с тютюн до горе е пълна.

— Абе, серсеми със серсеми, хляб, бе, хляб носите ли? Гладен умрях да ви чакам.

— Хляяябааа, носите ли, хлябаааа...

Гласът му, усилен от глада, се понесе, мина над върховете на елите, блъсна се в ската отсреща и полетя далеч, далеч из гората.

[1] Каракулас — Това е планински рид в Източна Родопа. Между река Арда и притоците — Давидковска и река Боровица. ↑

[2] Услови — Наеме ↑

[3] Брави — Броя ↑

[4] Янлъш — Погрешено, сбъркано, лъжливо ↑

[5] Истинският овчар трябва да има поне 20–40 свои овце и поне едно куче. Когато има свои овце, овчаря ще се погрижи по-добре за цялото стадо. А и няма как да не се е сдобил с тях защото докато стане овчар от карачерче и малешина, част от платата му е в овце. Рядко овчар може да бъде без свои „овчарски овце“ Ако обаче овчарят има

повече от 60–100 овце, трудно може да бъде нает, защото в договорката влиза и отпасване на овците. Т.е. всички харчове през зимата по овците тяхната храна, храната на овчаря и гостите му се поемат от наелия го стопанин. Полагат му се чифт цървули, както и храна за кучетата му. Без данъка на овчарските животни обаче. Обикновено отпасването на 60 „овчарски“ животни от Димитровден до Гергьовден се покрива с платата на един овчар. За година обаче сметките се уравняват. Лятната плата е по едно шиле на всеки 20 овце на стопанина. Приспадат се разходите по отпасването собствените на овчаря животни. ↑

[6] Разсурнат — Разпасан, раздърпан. ↑

[7] Кабадаия — Пищно изглеждащ, конте. ↑

[8] Сербез — Дързък, смел, решителен, добре изглеждащ. ↑

[9] Карачерче, малешина — Длъжности преди да бъде дадено звание овчар. ↑

[10] Хак — Плата, Заплата. ↑

[11] Хаирсъзин — Непрокопсаник, безделник, негодник. Разбойник. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.